

ZMIANY DOTYCZĄCE FUNKCJONOWANIA SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH

1 marca 2019 r. wejdą w życie zmiany dotyczące zasad funkcjonowania spółek kapitałowych, wprowadzone ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu wprowadzenia uproszczeń dla przedsiębiorców w prawie podatkowym i gospodarczym (Dz.U. 2018 poz. 2244).

Zgodnie z intencją ustawodawcy uchwalone zmiany mają na celu uproszczenie niektórych regulacji prawnych, w tym obowiązującego kodeksu spółek handlowych oraz innych ustaw dotyczących funkcjonowania przedsiębiorców.

Poniżej przedstawiamy najważniejsze zmiany istotne dla spółek kapitałowych:

1) Możliwość potwierdzenia umów zawartych w imieniu Spółki przez nieumocowanego członka organu lub przez wadliwie obsadzony zarząd

Planowana nowelizacja wprowadza możliwość potwierdzenia przez osobę prawną umów zawartych przez jej organ działający bez umocowania bądź z przekroczeniem jego zakresu. Zmiana ma duże znaczenie praktyczne z uwagi na obowiązującą w polskim prawie zasadę, że mandaty członków organów, w tym przede zarządu, wymagają corocznego odnawiania, o ile w umowie spółki lub w statucie nie przewidziano odmiennych postanowień.

Odmienne niż w wypadku pełnomocnika działającego bez umocowania lub z przekroczeniem zakresu umocowania (tzw. *falsus procurator*), dotychczasowa regulacja kodeksu cywilnego nie przewidywała możliwości potwierdzenia przez osobę prawną (spółkę) czynności dokonywanej przez osobę działającą w charakterze członka organu. Prowadziło to do wielu wątpliwości przy ocenie stosunków prawnych, których stronami byli przedsiębiorcy. W praktyce można wskazać kilka przyczyn, które rodzą ryzyko nienależytej reprezentacji spółki. Czasami umowy spółek nie wyłączają w sposób skuteczny konieczności odnawiania mandatów członków organów. Poza tym wspólnicy nie zawsze pamiętają o odnowieniu mandatów na czas. Możliwe są także inne przyczyny (np. nieobsadzenie minimalnej liczby mandatów wymaganych umową spółki) powodujące, że organy spółek są wadliwie obsadzone.

Nowa regulacja kładzie kres powyższym kontrowersjom, przesądzając o ważności umowy zawartej przez wadliwie obsadzony organ i dopuszczając jej potwierdzenie przez osobę prawną (spółkę). Taką umowę będzie można uważać za nieważną dopiero wtedy, gdy nie zostanie potwierdzona w terminie wyznaczonym przez drugą stronę. Jednocześnie w braku potwierdzenia niedoszły kontrahent osoby prawnej uzyskuje ochronę w postaci roszczeń odszkodowawczych przeciwko „falszywemu” piastunowi organu.

Zmiany będą również dotyczyć jednostronnych czynności prawnych podejmowanych przez osobę działającą jako organ bez umocowania lub z przekroczeniem jego zakresu. Taka czynność będzie bezwzględnie nieważna, chyba że podmiot, któremu jednostronne oświadczenie zostało złożone, wyrazi zgodę na działanie w powyższych okolicznościach.

Co istotne, możliwość potwierdzenia wadliwych czynności będzie miała zastosowanie również do czynności prawnych dokonanych przed wejściem w życie nowelizacji, a więc przed 1 marca 2019 r., o ile czynności te nie były przedmiotem prawomocnie zakończonych postępowań sądowych w sprawach cywilnych.

2) Wypłata dywidendy i obowiązek zwrotu zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy

Nowelizacja precyzuje, w jakim terminie zysk przeznaczony do podziału powinien zostać wypłacony wspólnikom spółki z o.o., jeśli nie określili oni tego terminu. Do tej pory bierność wspólników powodowała, że kompetencja do wskazywania tego terminu przechodziła na zarząd. W braku zaś jakichkolwiek ograniczeń ustawowych zarząd dysponował znacznym uznaniem przy wykonywaniu tej kompetencji, przez co mógł wyznaczać nawet bardzo odległe terminy płatności dywidendy.

Zgodnie z nowelizacją w braku określenia terminu płatności dywidendy w uchwale wspólników wypłata powinna nastąpić niezwłocznie po dniu dywidendy, a więc w dniu, który wynika z uchwały wspólników, a który w braku jego określenia przypada na dzień powzięcia uchwały o wypłacie dywidendy. Jak widać, zmiana eliminuje niekorzystne dla wspólników zjawisko, polegające na nadmiernym odraczaniu chwili wypłaty zysku.

Zmianie ulegają także przepisy dotyczące zaliczek na poczet spodziewanej dywidendy. Zgodnie z nowymi regulacjami o warunkach wypłaty tych zaliczek nie będzie decydować wyłącznie zysk wykazany w zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy, ale również wynik finansowy bieżącego roku obrotowego, trwającego w chwili wypłaty zaliczki.

Planując wypłatę zaliczki, warto przy tym oszacować, jaka będzie wysokość przyszłej dywidendy przeznaczonej do podziału. Wynika to z faktu, że ustawodawca przewidział jednoznaczny obowiązek zwrotu otrzymanych zaliczek w całości lub w odpowiedniej części na wypadek, gdyby pomimo wypłaty zaliczek spółka odnotowała stratę albo wykazała zbyt niski zysk.

3) Rezygnacja członka zarządu

Mające wejść w życie zmiany dotyczą również sposobu składania rezygnacji przez członka zarządu w sytuacji, gdy w wyniku rezygnacji żaden mandat w zarządzie nie będzie obsadzony. Do tej pory sposób składania rezygnacji przez jednego członka zarządu, ostatniego członka zarządu czy wszystkich członków zarządu wieloosobowego działających jednocześnie budził sporo kontrowersji. Niejasne było, na czyje ręce rezygnacja powinna zostać złożona. Nowelizacja zakłada, że w każdym z powyższych wariantów członek zarządu będzie składał rezygnację odpowiednio wspólnikom (w spółce z o.o.) albo radzie nadzorczej (w spółce akcyjnej), według specjalnej procedury przewidzianej w ustawie, z zastrzeżeniem odmiennych postanowień umowy spółki lub statutu.

4) Możliwość pisemnego głosowania w sprawach będących przedmiotem zwyczajnego zgromadzenia wspólników

Dotychczasowe przepisy kodeksu spółek handlowych wyłączały możliwość pisemnego głosowania nad uchwałami będącymi przedmiotem obrad zwyczajnego zgromadzenia wspólników i związanymi z zakończeniem roku obrotowego (rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu oraz sprawozdania finansowego, podział zysku albo pokrycie straty, udzielenie absolutorium). Korzystanie z trybu pisemnego nadal będzie wymagać zgody wszystkich wspólników, a sprzeciw choćby jednego z nich będzie oznaczał konieczność podjęcia stosownej uchwały podczas zwyczajnego zgromadzenia wspólników. W ocenie ustawodawcy jest to wystarczający mechanizm zabezpieczający interesy wszystkich udziałowców.

Nowelizacja może wiązać się z koniecznością weryfikacji umów spółek i statutów ew. obowiązujących w poszczególnych spółkach regulaminów działania ich organów, pod kątem ich zgodności z nowymi przepisami. Może mieć ona również wpływ na sposób zatwierdzania sprawozdań finansowych, zwłaszcza w spółkach z udziałem podmiotów zagranicznych.

W razie Państwa pytań lub wątpliwości związanych z nowelizacją, prosimy o kontakt z prawnikami z zespołu prawa spółek i ładu korporacyjnego:

Anna Wojciechowska
radca prawny, partner
anna.wojciechowska@wkb.pl

Karina Chrostowska
adwokat
karina.chrostowska@wkb.pl

Krzysztof Wawrzyniak
adwokat
krzysztof.wawrzyniak@wkb.pl